

Назва дисципліни	Прогнозування соціально-економічних процесів
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредитів / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач (і)	Юськів Богдан Миколайович
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, в соцмережі	http://rshu.edu.ua/kafedry-fdkmttf/kafedra-etub/sklad-ketub/121-personalii/1219-yuskiv-bohdan-mykolaiovych
E-mail викладача:	yuskivb@ukr.net
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації: на кафедрі згідно з графіком консультацій

Цілі навчальної дисципліни

Важливим завданням сучасності є управління економічними системами, оптимізація їх структури, траєкторії розвитку і функціонування з метою досягнення максимальної економічної ефективності. Одним з головних інструментів вирішення вказаних завдань є прогнозування соціально-економічних процесів, яка включає методи якісного та кількісного прогнозування.

Предметом вивчення пропонованого курсу є історія, теорія та практика соціально-економічного прогнозування в Україні.

Метою викладання навчальної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» є ознайомлення студентів зі змістом і методами соціально-економічного прогнозування і набуття ними відповідних навичок в майбутній практичній діяльності.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» є:

– поглиблення знань і вмінь щодо вибору методів прогнозування соціально-економічних систем;

– використання методів якісного та кількісного прогнозування, персональних комп'ютерів для розв'язання задач прогнозування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

– основні поняття, категорії;

– принципи наукових передбачень, прогностичні ефекти;

– основні методи фактографічного (формалізованого) і експертного прогнозування;

– методологію моделювання і прогнозування соціально-економічних процесів;

– методи і системи комп'ютерного прогнозування політичних процесів та їх застосування в практиці соціально-економічної діяльності;

вміти:

– використовувати методи і моделі соціально-економічного прогнозування в умовах розвитку українського суспільства і світової спільноти в цілому.

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких загальних і фахових компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК3. Здатність до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів у сфері маркетингу.

СК5. Здатність до діагностування маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, здійснення маркетингового аналізу та прогнозування.

СК9. Здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження у сфері маркетингу.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати:

P2. Вміти адаптовувати і застосовувати нові досягнення в теорії та практиці маркетингу для досягнення конкретних цілей і вирішення задач ринкового суб'єкта.

P3. Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності.

P4. Вміти розробляти стратегію і тактику маркетингової діяльності з урахуванням крос-функціонального характеру її реалізації.

P14. Формувати маркетингову систему взаємодії, будувати довгострокові взаємовигідні відносини з іншими суб'єктами ринку.

P15. Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Передумови вивчення дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» відсутні.

Мотивація здобувачів вищої освіти полягає:

- формування почуття задоволення від пізнання нового;
- усвідомлення розширення власних перспектив у плані знайомства з дійсністю, відкриття невідомих сторін оточуючої дійсності – закономірностей творчості;
- формування стійкої тенденції до продовження креативної діяльності;
- вузькі соціальні мотиви (прагнення отримати схвалення, посісти гідне місце в соціальній групі, підтвердити свій статус, підвищити рівень креативності, артистизму);
- мотиви соціального співробітництва, спілкування з іншими людьми упродовж здобуття вищої освіти.

Спільна (групова) діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни може бути:

- 1) за рівнем навчальних можливостей здобувачів – гомогенною та гетерогенною;
- 2) за особливостями розподілу навчальних завдань – однорідною, диференційованою, кооперованою, індивідуально груповою;
- 3) за часом функціонування – пролонгованою та локальною.

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні курсу передбачає:

- підготовку до аудиторних занять та опрацювання матеріалу практичних робіт;
- вивчення окремих тем або питань змістового модуля, які у Робочій програмі винесено на самостійне опрацювання;
- виконання диференційованих завдань;
- підготовку рефератів та реферативних повідомлень, виступів на заняттях;
- виконання завдань для самоконтролю, що передбачає розв'язання практичних завдань, проходження тестів, відповідей на питання тощо;
- виконання творчих завдань, передбачених дисципліною.

Перелік тем

1. Основні методологічні і методичні принципи прогнозування
2. Інструментарій прогнозування

3. Класифікація методів кількісного прогнозування
4. Методи згладжування часових рядів
5. Використання регресійного аналізу для прогнозування
6. Обґрунтування вибору прогнозової моделі і прогнозування з врахуванням сезонної компоненти

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Базова

1. Rob J Hyndman and George Athanasopoulos. Forecasting: Principles and Practice (3rd ed). 2023. Monash University, Australia. <https://otexts.com/fpp3/>
2. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень: монографія / Паянок Т.М., Лаговський В.В., Краєвський В. М. та ін. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 426 с.
3. Воронкова В.Г. Соціально-економічне прогнозування: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.Г. Воронкова. Київ: Професіонал, 2004. 288 с.
4. Галушак М.П., Галушак О.Я., Кужда Т.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с.
5. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування і планування: Навч. посіб. Київ: Центр навч. літ., 2003. 188 с.
6. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 194 с.
7. Лозовська Л.І., Бандоріна Л.М., Савчук Л.М., Удачина К.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Дніпро: УДУНТ, 2022. 146 с.
8. Матвієнко В.Я. Прогностика. Київ: Українські пропілеї, 2000. 484 с.
9. Пілько А.Д. Прогнозування соціально-економічних процесів: Конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2011. 81 с.
10. Присенко Г.В., Равікович Є.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 378 с.
11. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика» денної форми навчання / Т.С.Клебанова, В.А.Курзенев, В.М.Наумов та ін. Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2015. 656 с.

Допоміжна

12. Благун І.С., Кічор В.П., Селюченко Н.Є. Економічне прогнозування: теоретичні та прикладні аспекти: підручник / за ред. В.П.Кічора. Львів: Растр, 2020. 290 с.
13. Методи і моделі економічного прогнозування: навч. посібник / В.П. Кічор, Р.В. Фешур, А.І. Якимів, Д.І. Скворцов, А.Л. Висоцький; за ред. В.П. Кічора. Львів: Растр-7, 2019. 272 с.
14. Методичні вказівки для проведення практичних занять з курсу «Прогнозування соціально-економічних процесів» для студентів спеціальності 051 Економіка денної та заочної форми / Укладачі: Дмитрів Д.В., Мартиняк І.О., Берестецька О.М. Тернопіль, ТНТУ, 2023. 30 с.
15. Пашута М.Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку: Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 408 с.
16. Яцура В.В. Соціально-економічне прогнозування: навч. посіб. / В.В.Яцура; О.С.Сенишин; М.О.Горинь; ЛНУ ім.І.Франка. Львів: Вид. центр ім.І.Франка, 2010. 412 с.
- 17.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Електронна бібліотека РДГУ. URL: <http://server.rdgu-dkm.rv.ua/library/>.
2. Буковинська бібліотека. URL: <https://buklib.net/books/21875/>.
3. osvita.ua. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/.
4. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com>.
5. Сайт Верховної ради України. URL: <http://www.rada.com.ua>.
6. Он-лайн бібліотека для студентів. URL: <https://www.twirpx.com/>.
7. Додаток Google AdWords. URL: <https://ads.google.com>.

8. Законодавство України : [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
9. Бізнес-портал: <http://www.business.info>.
10. Загальноекономічний глосарій : [http:// www.ssu-ekonomika.net](http://www.ssu-ekonomika.net).
11. Інтернет портал для управлінців: [http:// www.management.com.ua](http://www.management.com.ua).

Методичне, технічне й програмне забезпечення / обладнання

Методичне забезпечення навчальної дисципліни “Прогнозування соціально-економічних процесів” включає:

- опорний конспект лекцій на електронному носії;
- завдання і тести у віртуальному середовищі кафедри;
- завдання та методичні вказівки до вивчення курсу.

Ноутбук, персональний комп’ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

Спеціалізоване програмне забезпечення:

- Microsoft Excel;
- програма створення мап думок Freemind;
- хмарна версія системи електронного навчання і тестування Moodle Cloud.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання*	Методи оцінювання результатів навчання**
ЗК4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	P4	Вміти розробляти стратегію і тактику маркетингової діяльності з урахуванням крос-функціонального характеру її реалізації	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 МО10
		P14	Формувати маркетингову систему взаємодії, будувати довгострокові взаємовигідні відносини з іншими суб’єктами ринку	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 МО10
ЗК6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	P3	Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 МО10
		P15	Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 МО10
СК03	Здатність до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів у сфері маркетингу	P3	Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності	МН1 МН2 МН3 МН4 МН6	МО2 МО6 МО10

		P15	Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 MO10
СК05.	Здатність до діагностування маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, здійснення маркетингового аналізу та прогнозування	P3	Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 MO10
		P15	Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 MO10
СК09.	Здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження у сфері маркетингу	P2	Вміти адаптовувати і застосовувати нові досягнення в теорії та практиці маркетингу для досягнення конкретних цілей і вирішення задач ринкового суб'єкта	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6	MO2 MO6 MO10

* MН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); MН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття); MН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); MН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування, рецензування, складання реферату); MН5 – відеометод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); MН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань); MН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

** MO1 – екзамен; MO2 – усне або письмове опитування; MO3 – колоквіум; MO4 – тестування; MO5 – командні проєкти; MO6 – реферати, есе; MO7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; MO8 – студентські презентації та виступи на наукових заходах; MO9 – захист лабораторних і практичних робіт; MO10 – залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів»

Поточний контроль та самостійна робота						Залік	Сума
Модуль 1			Модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
10	10	10	15	15	10	20	100
МКР 1 – 5			МКР 2 – 5				

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	5 5	10
T2	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	5 5	10
T3	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	5 5	10
T4	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	10 5	15

T5	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	10 5	15
T6	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	5 5	10
<i>Модульний контроль</i>		-	10
МКР1	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 3	5
МКР2	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	2 3	5
<i>Залік</i>		-	20
Разом:		100	

Система та критерії оцінювання у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90–100	A	відмінно	здобувач вищої освіти (ВО) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82–89	B	дуже добре	здобувач ВО вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74–81	C	добре	здобувач ВО вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти			

			помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64–73	D	задовільно	здобувач ВО відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60–63	E	достатньо	здобувач ВО володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Середній (репродуктивний)		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.